

סופו של גדעון ומחלת השכחה

שופטים פרק ז, כד-כה

ומלאכים שלח גדעון בכל הר אפרים לאמר רדו לקראת מדן ולכדו להם את המים עד בית ברה ואת הירדן ויצעק כל איש אפרים וילכדו את המים עד בית ברה ואת הירדן: וילכדו שני שרי מדן את ערב ואת זאב והרגו את ערב בצור ערב ואת זאב הרגו בקרב זאב וירדפו אל מדן וראש ערב וזאב הביאו אל גדעון מעבר לירדן:

שופטים פרק ח, א-לה

ויאמרו אליו איש אפרים: מה הדבר הזה עשית לנו לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם במדן ? ויריבון אתו בחזקה:

ויאמר אליהם: מה עשיתי עתה ככם הלוא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר: בידיכם נתן אלהים את שרי מדן את ערב ואת זאב ומה ילתי עשות ככם

אז רפתה רוחם מעליו בדברו הדבר הזה:

ויבא גדעון הירדנה עבר הוא ושלש מאות האיש אשר אתו עיפים ורדפים:

ויאמר לאנשי סכות: תנו נא פכרות לחם לעם אשר ברגלי כי עיפים הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדן:

ויאמר שרי סכות: הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לצבאך לחם !?

ויאמר גדעון: לכן בתת ה' את זבח ואת צלמנע בידי ודשתי את בשרכם את קוצי המדבר ואת הברקנים:

ויעל משם פנואל וידבר אליהם כזאת ויענו אותו אנשי פנואל כאשר ענו אנשי סכות:

ויאמר גם לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתך את המגדל הזה:

וזבח וצלמנע בקרקר ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל מחנה בני קדם והנפלים מאה ועשרים אלף איש שלף חרב: ויעל גדעון דרך השכונני באהלים מקדם לנבח ויגבהה ויד את המחנה והמחנה היה בטח:

וינוסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד את שני מלכי מדן את זבח ואת צלמנע וכל המחנה החריד:

וישב גדעון בן יואש מן המלחמה מלמעלה החרס: וילכד נער מאנשי סכות וישאלהו

ויכתב אליו את שרי סכות ואת זקניה שבועים ושבועה איש:

ויבא אל אנשי סכות ויאמר:

הנה זבח וצלמנע אשר חרפתם אותי לאמר הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לאנשיך היעפים לחם:

ויקח את זקני העיר ואת קוצי המדבר ואת הברקנים וידע בהם את אנשי סכות:

ואת מגדל פנואל נתן ויהרג את אנשי העיר:

ויאמר אל זבח ואל צלמנע: איפה האנשים אשר הרגתם בתבור ?

ויאמרו: כמוך כמוהם אחד כתאר בני המלך:

ויאמר: אחי בני אמי הם חי ה' לו החיתם אותם לא הרגתי אתכם:

ויאמר ליתר בכורו: קום הרג אותם - ולא שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער:

ויאמר זבח וצלמנע: קום אתה ופגע בנו כי כאיש גבורתו

ויקם גדעון ויהרג את זבח ואת צלמנע ויקח את השהרנים אשר בצוארי גמליהם:

ויאמרו איש ישראל אל גדעון: משל בנו גם אתה גם בנך גם בן בנך כי הושעתנו מיד מדן:

ויאמר אליהם גדעון: לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם ה' ימשל בכם:

ויאמר אליהם גדעון: אשאלה מכם שאלה ותנו לי איש נזם שללו כי נזמי זהב להם כי ישמעאלים הם:

ויאמרו: נתון נתן - ויפרשו את השמלה וישליכו שמה איש נזם שללו: ויהי משקל נזמי הזהב אשר שאל אלף ושבוע מאות

זהב לבד מן השהרנים והנטפות ובגדי הארגמן שעל מלכי מדן ולבד מן הענקות אשר בצוארי גמליהם:

ויעש אותו גדעון לאפוד ויצא אותו בעירו בעפרה

ויזנו כל ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש:

ויכנע מדן לפני בני ישראל ולא יספו לשאת ראשם ותשקט הארץ ארבעים שנה בימי גדעון:

וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו:

ולגדעון היו שבועים בנים יצאי ירכו כי נשים רבות היו לו: ופילגשו אשר בשכם ילדה לו גם היא בן וישם את שמו אבימלך:

וימת גדעון בן יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש אביו בעפרה אבי העזרי:

ויהי כאשר מת גדעון וישבו בני ישראל ויזנו אחרי הבעלים וישמו להם בעל ברית לאלהים:

ולא זכרו בני ישראל את ה' אלהיהם המציל אותם מיד כל איביהם מסביב:

ולא עשו חסד עם בית ירבעל גדעון ככל הטובה אשר עשה עם ישראל:

פרשת וישלח

ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על בן קרא שם המקום סכות

פרשת וישלח

וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם: ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי

אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי: ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו: על בן לא יאכלו בני ישראל

את גיד הנשה אשר על כף הירדן עד היום הזה כי נגע בכף ירד יעקב בגיד הנשה:

מסכת שבת דף פג עמוד ב

דתניא: וישימו להם בעל ברית לאלהים, זה זבוב בעל עקרון, מלמד שכל אחד ואחד עשה דמות יראתו ומניחה בתוך כיסו, כיון שזוכרה מוציאה מתוך כיסו ומחבקה ומנשקה.

עין איה שם

המחשבה האלהית כשהיא מחוברת עם טהרה הראויה לה, טהרה שכלית וטהרה מוסרית, הולכת היא ומתגדלת תמיד, הולכת ומתעלה ומתקרבת יותר ויותר לקרבת אור אין סוף, בכל המובנים שבעולם ושלמעלה מן העולמים וכל העולמים.

אבל בהיות הטהרה נעדרת והבורות מתגברת, המדות הגסות והחמריות העכורות ממלאות את כל הלב והרוח, אז מתהפכת מחשבה עליונה וקדושה זו של הכרת האלהות, ששמים ושמי השמים לא יכללוהו, לרעיון קטן ערך המכיל רק כפי מדת השערותו הדלה של האדם היחיד, ומצומצמת בשאיפה נמוכה כפי מדת צרכיו הקטנים.

יש בה רק איזו עפיפה רוחנית קטנה, מפני שנקודת המחשבה האלהית רוחנית היא בהכרח, אבל זאת היא עפיפת הזבוב, הקטן והבזוי, הדומה ליצר הרע, שהוא ג"כ כזבוב יושב בין מפתחי הלב.

יראה מיוחדת לכל יחיד במדה משונה ודמות משונה, היא תולדה של שפלות וגסות מחשבה זו, ביחוד היא קשורה רק בדמיון של התועלת הפרטית, הכיס המיוחד ליחיד.

ורגשי הגעגועים האלהיים, שהם מוכנים לעלות על ידם השכל והרגש, המזג והכח הנפשי והחמרי גם יחד, לאושר נשגב וברכת עולמים, מוסר הוא את כל חילו לאליליות בזויה וקלת ערך, המשפלת בשפלותה את נפש האדם עד למדת חיים של רמש קטן ובזוי, ומכנסת בו בקביעות זוהמא של שקיעה ברפש הפרטיות הזוללה והגסה, ביחד עם הגעגועים הנשאים במקורם, שהושפלו עד כדי מדת דמות הזבוב המונחת בתוך הכיס, המעוררת את חום ההרגשה העכורה עד כדי התפעלות של חבוק ונשוק שלה בכל עת שזוכרה.

ובעל ברית אינו בעל ברית עם שיש לו שאיפה ומחשבה אידיאלית אחדותית, אבל מחשבה דלולה של תפלות פרטית, הבאה מתוך חורבן השכל והמוסר.